پـەشێو دەنگێك بــۆ هـەمیشە زیندوو

نوری بێخاڵی

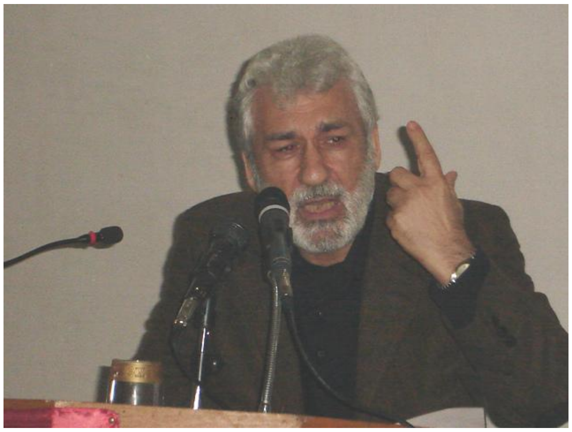

چ دیمەنێکی جوان بوو، وەك ئەوەی هەواڵی دۆزینەوەی گەنجینەیەکیان بەرگوێ کەوتبێ، وا بە هەڵە داوان و لەبەر ڕێژنەی باراندا پۆل پۆل قوتابیانی کچ و کوڕی کۆلێژی پەروەردەی سۆران ڕێچکەی هۆڵەکەیان گرتبوو..ئەو جۆش و خرۆش و پەرۆشیەی ئەوان لە سادەترین مانادا، گەورەیی، خۆشەویستییانە بۆ پەشێو، لەوێش گەورەتر عەشق و تێنوێتیانە بۆ ڕاستگۆیی و هەڵوێستی پەیڤەکانی ئەو..ڕەنگە دیوێکی تریشیان ختوکەی هەستی نەتەوەیی و نیشتمان و ئینتمایان بێت بۆ کوردبوون، کە بەڵگە و گەواهی ئەوەیە چەوتی و چەوێڵی و نابەرابەرییەکانی ژیانی ڕۆژانەیان لەو هەستەیان خاڵی ناکەنەوە، چوون ئەوان وەك نەوە و هەناسەی نوێ، بەردەوام پڕن لە خەون و لێوانلێون لە هیوا..

ئەگەر دوێنێ پەشێو و شیعرەکانی چیرۆکی بەر ئاگردانی ماڵی تێکۆشەران و شەوچەرەی زارۆ و مناڵی نیشتمانپەروەران بوون...ئەگەر ئەوێ دەمێ پەیڤەکانی ئەو نوقڵی نێو پریا سکە و هەگبەی پێشمەرگە و گوڵی سووری دەستی عاشق و ئەویندارا‌ن بوون..ئەگەر ئەوێ ڕۆژێی ساتی تاریکستان و ژێر ستەمی داگیرکاری، بەستەکانی ئەوا چرای دەستی ڕێبوارانی کاراونی ئازادی بووبن، ئەو دیمەنەکانی ئەو ڕۆژەی کۆڕی پەشێو لە سۆران، کە ژیان و شاری پڕ کرد لە جوڵە، گەواهی ئەو ڕاستییەن کە تا ئەم چرکەساتەش شیعرەکانی سروودی ئازادی و سەربەخۆیی و دادوەری و ژیاندۆستین... ئەمێستاش وشەکانی تنۆك تنۆك ئاونگی کورد بوون و یەکبوون، نم نم شەونمی عیشق و مرۆڤدۆستی و هیوایان لێ دەتکێ..هەنووکەش هۆنراوەکانی، هەڵوێستە شیعرییەکانی چقڵی چاو و تانەی لێو و زێروی خوێنی زۆر لەوانەن کە دەیانەوێ مەحکوممان کەن بە کۆیلەیی و دیلی و ڕادەستی قەدەری گەمژەیی و دەبەنگی و بێدەنگیمان کەن.

چ سروتێکی عاشقانە بوون ئەو لە حزانەی ئێوارە کۆڕی پەشێو..چ ژوانێکی گەرم بوو ئەو هۆڵەی پەشێو پڕی کرد لە هەڵوێست و گەنجان کاسیان کرد لە چەپڵەڕێزان.. چ موژدەیەکی ئومێدبەخش بوو، بەوەی ئێستاش خوێنێکی نوێ بە گوڕێکی نوێ لە ناو جەستەی کوردبووندا خوارە دەکات و نەوەیەك خەونەکانی لە پێش خۆی گەورەتر و دونیابینیەکانی فراوانتر ، ها دەست لە سەر دڵ بۆ نیشتمان و نەتەوە، نەوەیەك هیچ سیحر و جادوێکی بازاڕی سیاسەت. بڕوای ئەوەی پێ ناهێنێ مێژوویەکی بریندار لە بیر بکات و ساویلکانە بکەوێتە داوی درۆی شاخداری برایەتی کلتوری بیابان و شمشێر و غەزو و ئەنفال.

سادەیی پەیڤ و گوزارشتەکانی پەشێو، بەرهەمی خاکەرایی و سادەیی خۆیەتی، کە وەك خۆیشی دەڵێ: ئەو هەمیشە سادەیە وەك ڕەنگ و ناوی نیشتمانەکەی..هەناسە شیعرییەکانی جوڵە دەبەخشنەوە بە ژیان و گەرمی دەدەنەوە عیشق و هێز دەدەنە تێکوشان..وێنە و ئیماژەکانی ڕەونەقی شەفەقی ئەو سپێدانەن، کە بەردەوام مژدەی ڕۆژێکی نوێ و ئاسۆیەکی گەش لە هەگبەیاندایە..ستاتیکای شیعری پەشێو، ئەو ڕاستگۆیی لە عیشق و هەڵوێستی مرۆڤبوونە..ئەوێکی توڕە لە ستەم و یاخی لە دروشمە فریودەرەکان و ئاودامان لە خۆشەویستی خاك و خاڵی لە ڕق و کینە و لێوانلێو لە سادەیی و تژی لە خەون و خولیا، بۆ خۆی کوتلەیەکە لە جوانی و ستاتیکا.

بەس نیە" سەربازی ون" بۆتە ئەو سروودەی هەمیشە لە خەوی مێژوویەکی بریندار بێدارمان دەکاتەوە، مێژووییەك لە سەر شورەی کەللە سەر و فەرشی سووری بە خوێن چنراو بەرهەم هاتووە، ئەو سروودەی ناسنامەیەکی جاویدانی، نەك تەنها بە خودی پەشێو ، بەڵکو بە مرۆڤی کورد و تەنانەت سروشتی کوردستانیش بەخشی...سروودێك لەو دیویەوە نهێنی مانەوە و بەردەوامبوونمانی حەشارداوە، هەر سیحرو تەلیسمی ئەو سرووده و بەهای ئەو ناسنامەیەیە، وا دەکات کە لە بری هەمووما‌ن زمانی پەشێو بپژێ و بڵێ:

لە ئاسمانەوە نەهاتووم
من میوان نیم
من میوانی
سێبەر قورسی کوردستان نیم
بەر لە مێژوو
کانییەك بووم لێرە دەربووم
بەر لە مێژوو
ئاگرێك بووم لێرە هەڵبووم

بەڵام کام بەرەبەیانی مێژوو؟ ئەو بەرەبەیانەی بە نوکی ڕم و تیغی شمشێر سەفحەکانی سوور هەڵگەران..کانییەك دواجار بۆ ئێمە سەرچاوەی خنکان و بۆ ئەوانیش ئاوی حەیات..ئاگرێك بۆ ئێمە سەرچاوەی سوتان و برژان. ئەوانیش لەبەر ڕووناکی تیشکەکەیدا شەوەکانیان سوورتر..کانیەك بەر لە مێژوو، تاکو ئەمڕۆ تینوێتی هیچ کاممانی نەشکاندووە و بە کامی دڵمان بینمان پێوە نەنا.. ئاگرێك ئۆقرەی لێ بڕین و نەیهێشت بۆ ساتێکیش بێت سەرخەوی ئاسودەیی بشکێنن، کەچی وێڕای هەموو ئەوانەش زەنگێك بوو بە هۆیەوە گوێچکەمان زرنگایەوە، کە ئەوەی وا دەکات تینوێتی لە کانیاوە کە بشکێنین و زەماوەند لە بەردەم تیشکی ڕوناکی ئاگرەکە بگێڕین، بە تاڵکردنەوەی تەلیسمی ژێردەستی و بن چەپۆکی و داگیرکارییە، کە لە دوا وێستگەدا پەشێو دێت و پڕ بە گەرووی هاوار دەکات:

قەرەج

ئاسمانی تۆ، بەر پێی خۆتە
سەرت داخە، ملت کەچ کە

چاو مەگێڕە
بۆ ئاسمان و ئەستێرە و خوا
ئەوەی بستێ زەمینی ئازادی نەبێ
خوا و ئاسمان و ئەستێرەی کوا؟!

مەگەر تەنها شاعێرێکی جوانی ناس، هونەرمەندێکی دەست رەنگین، بتوانن گوزارشت لەو پەیوەندییە هارمۆنییەی نێوان پەشێو و ئامادەبووانی ئێوارە کۆڕەکەی بکەن..ئەوان هونەرمەند و شاعیر بێن و سیحر و تەلیسمی نێوان لەرینەوەی دەنگ و نەغمەی پەشێو و گوێی کاسی ئامادەبووان بدۆزنەوە.. ئەو ئێوارە پڕ بزوات و ژیانە، ئەو سۆزە بریندارەی شاعیر و ئاوێتەبوونە روحیەی گوێگران، دڵنیایان کردینەوە، کە هێشتا نەوەیەك هەیە و نەوەی تریش ماون بە عیشقەوە ببنە کۆڕس و لە دوای پەشێودا ئەو ئاوازە بریندارە بڵێنەوە:

کێ کڕیارە؟

هەر چیم هەیە
هەمووی تاڵان فرۆش دەکەم
کێ کڕیارە؟
دەی وەرنە پێش
فەرموون ئەمە گلێنەی چاو
برېڕەی پشت و کاسە سەر
کڵاوی کەریم خانی زەند
شیر و زرێی سەلاحەدین
مێژوو لینگەو پووتی بێ بەر
یەکەیەکە
بەندەکانی پەیمانی مۆرفینی سیڤەر
ئێسك و پروسکی نیاندەرتاڵی
ئەشکەوتەکانی شانەدەر
کێ کڕیارە؟
هەر چێم هەیە
هەمووی تاڵان فرۆش دەکەم
مەزاد ..مەزاد
هەر چێم هەیە، هەمووی مەزاد
بە پارچەیەك پەڕۆی سادە
کە هەڵبکرێ و بشێنتەوە
لە سەر بستێك زەوی ئازاد

ئەم نووسینە هەوێنی ئەو ئێوارە کۆڕی شیعر خوێندنەوەیەیە کە دەزگای زاری کرمانجی رۆژی یەکشەممە 2005/12/25 لە سۆران بۆ شاعیری ناسراوی کورد پەشێو سازی کرد